

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 14-09-64694

המערער

מופיד אגבאריה

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

בפני: הנשיא יגאל פליטמן, סגנית הנשיא ורדה וירט-ליבנה, השופטת סיגל דוידוב-מוטולה, נציג (ציבור) עובדים מר ראובן רבינוביץ, נציג ציבור (מעסיקים) מר מיכה ינון

בשם המערער: עו"ד אברהם אגבאריה
בשם המשיב: עו"ד תהלה כזרי

פסק דין

השופטת סיגל דוידוב-מוטולה

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי בחיפה (סגנית הנשיא איטה קציר ונציגי הציבור גבי רבקה שלומי ומר מרדכי שני; בל' 12-05-49481), במסגרתו נדחתה תביעת המערער להכרה באירוע ירי מיום 10.11.11 כתאונת עבודה.

התשתית העובדתית ופסק דינו של בית הדין האזורי

2. המערער, יליד שנת 1988, עבד בתקופה הרלוונטית כעובד שכיר בחנות שטיחים באום אל פחם השייכת לדודו (להלן: **החנות**). במקביל, עסק במתן שיעורי נהיגה, כעצמאי. ביום 10.11.11 בשעה 19.30, עת שהה המערער בחנות יחד עם דודו ואדם נוסף, שמע קריאות בשמו. המערער יצא לרחוב, הבחין ברכב מתקרב, ואזי נורו לעברו יריות מאדם רעול פנים שישב ברכב. המערער טען כי אינו מכיר את האדם שנחשד בביצוע הירי, והתיק במשטרה נסגר בשל חוסר ראיות.

המערער הגיש תביעה למוסד לביטוח לאומי (להלן: **המוסד**) לצורך הכרה באירוע הירי, ובפציעתו כתוצאה ממנו, כפגיעה בעבודה. לשיטתו, נפגע תוך כדי עבודתו כשכיר, ולכן קמה חזקת הסיבתיות ויש להכיר באירוע הירי כפגיעה בעבודה.

- 1 - מתוך 5

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 14-09-64694

3. בית הדין האזורי, לאחר שמיעת עדויות, דחה את התביעה. בית הדין שוכנע כי אירוע הירי אינו קשור לעבודתו של המערער בחנות אלא הוא אירוע פלילי על רקע אישי, "מסיבות הטמונות בתובע עצמו ולא על רקע סיכון טבעי הטמון במשלח ידו או בעבודתו". בית הדין קבע כאמור על סמך נסיבות המקרה, בהן המערער נורה בכוונה תחילה, לאחר שאדם קרא בשמו באופן ספציפי, מבלי שניסו לפגוע בחנות ובעליה, וכאשר "התובע הסתיר, כך נראה, מבית הדין ומגורמי המשטרה, מסיבות השמורות עמו, את זהות החפצים במותו ואת הסיבות לכך".

בית הדין סיכם לפיכך כי גם אם הירי התרחש "תוך כדי" עבודה - לא אירע "עקב" העבודה, ובהתאם אין להכיר במערער כנפגע עבודה.

טענות הצדדים בערעור

4. המערער טוען כי אין מחלוקת שאירוע הירי התרחש תוך כדי עבודתו כעובד שכיר, ולכן קמה חזקה לפיה אירע גם "עקב" עבודתו זו (סעיף 83 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה - 1995; להלן: **החוק**). החזקה האמורה אמנם ניתנת לסתירה אך הנטל לסתירה מוטל על המוסד, כאשר המוסד "לא הגיש ראיות ולא הזמין עדים ולא עשה שום פעולה אקטיבית כדי לעמוד בנטל שהיה מוטל עליו".

5. המערער טוען כי היה ה"רוח החיה" בחנות, והוא זה ש"בא במגע עם הלקוחות, סגר את העסקאות וגבה את הכספים". לדבריו, "לא מן הנמנע שמי מהלקוחות לא אהב את התנהלותו במהלך המכירה ו/או התבטאותו במהלך המכירה ו/או את דרישות התשלום שהפנה אליו", ואף "לא מן הנמנע שהמתחרים בשוק יזמו את המעשה", כאשר "לא הוצגה שום ראיה בתיק שיש בה כדי לשלול את האפשרויות הנ"ל". המערער מוסיף כי היורה אמנם קרא בשמו טרם הירי, ואמנם לא נעשה ניסיון לפגוע בדודו או בחנות עצמה, אך כל שניתן ללמוד מכך הוא כי הייתה כוונה לפגוע בו באופן אישי, מבלי שניתן להסיק אם הדבר קשור לעבודתו אם לאו.

6. המערער מדגיש כי אין לו עבר פלילי כלשהו; הוא בעל משפחה ואשתו עובדת כמורה; הוא בעל תואר ראשון ועובד במקביל כמורה לנהיגה; אין לו סכסוכים אישיים כלשהם; ולא עמדה בפני בית הדין האזורי כל תשתית ראייתית עליה יכול היה לבסס את מסקנתו כי הסתיר במתכוון את זהות הפוגע. לאור זאת, ובהעדר כל ראיה המלמדת כי הירי נעשה על

- 2 - מתוך 5

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 14-09-64694

רקע אישי, יש להפעיל את החזקה הקבועה בחוק ולהכיר בו כנפגע עבודה (כפי שנקבע במקרה דומה - בלי' (אזורי חיפה) 11-11-28844 עבד אלגני עסלי - המוסד לביטוח לאומי (26.6.14); להלן: **עניין עסלי**).

7. המוסד תומך בפסק דינו של בית הדין האזורי, מטעמיו. המוסד סבור כי עולה מפסק הדין כי הערכאה הדיונית לא נתנה אמון בגרסת המערער, מבלי שהובאה הצדקה להתערבות בקביעותיה העובדתיות. עוד טוען המוסד כי כאשר מדובר בתקיפה - לא די בכך שאירעה תוך כדי העבודה אלא על המבוטח להוכיח זיקה בינה לבין העבודה, כאשר המערער לא הצביע על כל סכסוך או ויכוח שקשור לעבודתו ויכול היה להוביל לאירוע הירי.

המוסד טוען לחלופין כי גם אם נצא מנקודת הנחה כי הנטל לסתור את חזקת הסיבתיות מוטל עליו, **"הרי שנטל זה הורם על ידו ולכל הפחות חזר לכתפי המערער להוכיח את הזיקה לעבודה (ולא הורם על ידי המערער)"**. זאת, בהתבסס על מכלול הנסיבות, המתאימות יותר למסקנה כי הירי נבע מסכסוך אישי מאשר לאפשרות כי הייתה זיקה בינו לבין העבודה. המוסד מדגיש בקשר לכך גם את העובדה כי החשוד בירי (שהחזיק ברכב ממנו נורה המערער) כלל לא היה לקוח של החנות.

8. בהתאם להסכמת הצדדים, פסק הדין ניתן על יסוד הודעת הערער, טיעוני הצדדים בעל פה בישיבת קדם ערעור והשלמת סיכומים בכתב.

דיון והכרעה

9. לאחר שנתנו דעתנו לטענות הצדדים בעל פה ובכתב, לפסק דינו של בית הדין האזורי ולכלל חומר התיק, הגענו למסקנה כי דין הערער להידחות וכי פסק דינו של בית הדין האזורי ראוי להתאשר מטעמיו. זאת, למעט הקביעה לפיה המערער מסתיר ביודעין את זהות הפוגע.

10. סעיף 79 לחוק מגדיר תאונת עבודה, לגבי עובד שכיר, כ"**תאונה שאירעה תוך כדי ועקב עבודתו אצל מעבידו או מטעמו...**". נדרשת לפיכך, ככלל, הוכחתם של שני יסודות - יסוד הזמן ("תוך כדי עבודתו") ויסוד הקשר הסיבתי ("עקב עבודתו").

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 14-09-64694

חשיבותו של יסוד הזמן נובעת מחזקת הסיבתיות הקבועה בסעיף 83 רישא לחוק, לפיה "תאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודה רואים אותה כתאונה שאירעה גם עקב העבודה, אם לא הוכח ההיפך...". עם זאת, יסוד הקשר הסיבתי הוא העיקרי מבין השניים (עב"ל (ארצי) 10-06-35207 המוסד לביטוח לאומי - אניס עבד אלחלים (13.3.11); להלן: עניין אלחלים; בג"צ 1262/94 זילברשטיין נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד מח(4) 837 (1994); להלן: בג"צ זילברשטיין).

11. בהתאם, נקבע לגבי מעשי תקיפה כי גם אם אירעו "תוך כדי" העבודה, אך על רקע אישי וללא זיקה לעבודה - אין להכיר בהם כתאונת עבודה (בג"צ זילברשטיין; עניין אלחלים; דב"ע (ארצי) נד/0-232 המוסד לביטוח לאומי - ד"ר שורא רדא, פד"ע כו 525 (1994); להלן: עניין רדא; עב"ל (ארצי) 137/10 יואב סיני - המוסד לביטוח לאומי (5.1.11)).

בהקשר זה הודגש כי "אין צורך במידת שכנוע העולה מכל ספק" בדבר סיבת התקיפה, ולעיתים די ב"הגיונם של דברים וסבירותם, כדי להביא למסקנה כי הוכח שהתקיפה הייתה על רקע אישי, כך שחזקת הסיבתיות.... לא תעמוד למבוטח" (עניין רדא).

12. בית הדין האזורי, לאחר ששמע את עדותו של המערער ואת עדות דודו, הגיע למסקנה כי סביר יותר שאירוע הירי אירע על רקע אישי, מאשר בזיקה לעבודתו של המערער בחנות. קביעה זו היא קביעה עובדתית, שלא מצאנו הצדקה להתערבות ערכאת הערעור בה. בכך שונה עניינו של המערער מעניין עסלי שאוזכר על ידו, שכן באותו עניין נתן בית הדין האזורי אמון בגרסת המבוטח, וקבע על בסיסה כי הירי כלל לא כוון לעברו באופן אישי אלא למקום עבודתו.

בשונה מכך במקרה שלפנינו, הירי כוון באופן אישי כלפי המערער, לאחר שזוהה בשמו, מבלי שנעשה ניסיון לפגוע במקום העבודה, מבלי שהייתה ראייה כלשהי לקשר בין הירי לבין מקום העבודה, וכאשר המערער ודודו לא הציגו כל נתונים על אירועים הקשורים לעבודה שיכולים היו להוביל לרצון לפגוע במערער (דוגמת סכסוך, מחלוקת, ויכוח או עלבון). לאור זאת, על אף שהירי התרחש במסגרת שעות העבודה, ועל אף שהירי לא פוענח - מקובלת עלינו קביעת בית הדין האזורי לפיה המוסד עמד בנטל לשכנע כי סביר יותר שלא הייתה זיקה בין אירוע הירי לבין העבודה, מאשר האפשרות כי הייתה זיקה כזו. עם זאת, לא מצאנו יסוד בראיות לקביעתו של בית הדין האזורי לפיה "התובע הסתיר, כך

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 14-09-64694

נראה, מבית הדין ומגורמי המשטרה, מסיבות השמורות עמו, את זהות החפצים במותו ואת הסיבות לכך" - ולכן קביעה זו בפסק הדין מבוטלת.

13. סוף דבר - הערעור נדחה. כמקובל בתיקי ביטחון סוציאלי, אין צו להוצאות.

ניתן היום ט' בחשוון תשע"ו (22 באוקטובר 2015) בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

סיגל דוידוב-מוטולה,
שופטת

ורדה וירט-ליבנה,
סגנית נשיא

יגאל פליטמן,
נשיא, אב"ד

מר מיכה ינון,
נציג ציבור (מעסיקים)

מר ראובן רבינוביץ,
נציג ציבור (עובדים)